

Test Booklet No.

प्रश्नपत्रिका क्र.

M

Paper-III

GEOGRAPHY

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

1. (Signature)

(Name)

Seat No.

(In words)

2. (Signature)

(Name)

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

AUG - 36315

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Number of Pages in this Booklet : 36

Number of Questions in this Booklet : 75

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of **75** objective type questions. Each question will carry *two* marks. All questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
 - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
 - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
 - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत **75** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांना प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी आवश्यक तपासून घ्याव्यात.
 - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
 - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
 - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळ/निळा करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खुण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांना परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांनी मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅल्क्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

AUG - 36315/III

Geography
Paper III
भूगोल
प्रश्नपत्रिका III

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Note : This Paper contains *Seventy five (75)* multiple choice questions. Each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पचहत्तर (75)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. 'Present is key to the past', who has stated this ?	1. वर्तमान हे भूतकाळाचे निर्देशक आहे, असे कोणी म्हटले आहे ?
(A) Hutton	(A) हटन
(B) Horton	(B) हॉर्टन
(C) Davis	(C) डेव्हीस
(D) Penck	(D) पेंक
2. Which of the following does <i>not</i> control the process of erosion ?	2. पुढीलपैकी कोणता घटक अपक्षरण प्रक्रियेचे नियंत्रण करित नाही ?
(A) Climate	(A) हवामान
(B) Slope	(B) उतार
(C) Nature of material	(C) पदार्थाचे स्वरूप
(D) Location of material	(D) पदार्थाचे स्थान

3. Given below are the two statements one labelled as **Assertion (A)** and the other as **Reason (R)** :

Assertion (A) : Tsunamis are 'L' type of waves.

Reason (R) : Tsunamis are caused by sudden vertical movement of the earth's crust.

In the context of the above two statements which one of the following is *correct* ?

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

3. खाली दिलेल्या दोन विधानांपैकी एकास **प्रतिपादन (A)** आणि दुसऱ्यास **कारण (R)** असे म्हटले आहे :

प्रतिपादन (A) : सुनामी हे 'L' प्रकारचे तरंग आहेत.

कारण (R) : पृथ्वी कवचाच्या अचानक घडणाऱ्या उर्ध्वगामी हालचालीमुळे सुनामीची निर्मिती होते.

वर दिलेल्या दोन विधानांच्या संदर्भात खालीलपैकीत योग्य पर्याय निवडा :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत पण (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) बरोबर आहे पण (R) चूक आहे
- (D) (A) चूक आहे पण (R) हे बरोबर आहे

4. Find out which *one* of the following is a mis-match :

- (A) Oxbow lake — Fluvial landscape
- (B) Evaporites — Arid landscape
- (C) Ergs — Glacial landscape
- (D) Stacks — Coastal landscape

5. Downward movement of soil, regolith and bed rock under the influence of gravity is called :

- (A) Disintegration
- (B) Mass wasting
- (C) Physical weathering
- (D) Exfoliation

4. पुढीलपैकी कोणती जोडी विजोड आहे ते ओळखा :

- (A) कुंडलकासार — नदीनिर्मित भूदृश्य
- (B) बाष्पक द्रव्य — रुक्ष भूदृश्य
- (C) एर्ग — हिमनदीय भूदृश्य
- (D) सागरिय स्तंभ — सागरी भूदृश्य

5. गुरुत्वशक्तिमुळे मृदा, मृदाद्रव्य आणि मूळ प्रस्तर यांच्या होणाऱ्या अधोगामी हालचालीस असे म्हणतात.

- (A) विघटन
- (B) विस्तृत झीज
- (C) कायिक विदारण
- (D) अपपर्जन

6. Simultaneous erosion and uplift in fluvial landscape will lead to the development of :

- (A) Rectangular drainage pattern
- (B) Trellis drainage pattern
- (C) Superimposed drainage pattern
- (D) Antecedent drainage pattern

7. Triangular shaped polished stones which appear like miniature pyramids at the foot of the mountains in the desert areas are called as :

- (A) Hamadas
- (B) Ventifacts
- (C) Zuegens
- (D) Yardangs

6. नदीनिर्मित भूदृश्यात एकाचवेळी होणारे अपक्षरण व उत्थापन यामुळे ची निर्मिती होते.

- (A) नदीजाळ्याचा आयताकृती आकृतिबंध
- (B) नदीजाळ्याचा वृक्षसदृश्य आकृतिबंध
- (C) नदीजाळ्याचा पुनर्रोपित आकृतिबंध
- (D) नदीजाळ्याचा पूर्ववर्ती आकृतिबंध

7. वाळवंटातील पर्वतांच्या पायथ्याशी जे लघू स्तुपाकृती गुळगुळीत, त्रिकोणी आकाराचे तुकडे आढळतात त्यांना असे म्हणतात.

- (A) हमादा
- (B) वातधृष्ट
- (C) झ्यूजेन
- (D) यारदांग

8. The theory of plate tectonics *does not* provide explanation for :

- (A) Distribution of continents and oceans
- (B) Distribution of volcanoes and earthquakes
- (C) Distribution of igneous rocks
- (D) Distribution of submerged mountain systems

9. Which one of the following would increase the albedo of earth-atmosphere system ?

- (A) Glacial Shrinking
- (B) Deforestation
- (C) Thick cloud cover
- (D) Water surface when sun is near the zenith

8. भूपट्ट विवर्तनी सिद्धांतात चे वर्णन

मिळत नाही.

- (A) भूखंडे व महासागरांचे वितरण
- (B) ज्वालामुखी व भूकंपाचे वितरण
- (C) अग्निजन्य खडकांचे वितरण
- (D) बुडालेल्या पर्वतरांगांचे वितरण

9. पृथ्वी-वातावरण प्रणाली यांच्या परावर्तन गुणोत्तराच्या वाढीस खालीलपैकी कोण कारणीभूत आहे ?

- (A) हिमानी आकुंचन
- (B) निर्वनीकरण
- (C) मेघाचे दाट आच्छादन
- (D) सूर्य पाण्याच्या पृष्ठभागावर खमध्य स्थितीत असतांना

10. Given below are the two statements one labelled as **Assertion (A)** and other as **Reason (R)** :

Assertion (A) : Unlike Celsius and Fahrenheit scales, it is not possible to have negative values when using Kelvin scale.

Reason (R) : There is no temperature lower than absolute zero.

In the context of the above two statements which one of the following is *correct* ?

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

10. खालील दिलेल्या दोन विधानांपैकी एकास विधान (A) आणि दुसऱ्यास कारण (R) असे म्हटले आहे :

विधान (A) : सेंटीग्रेट व फॅरेनहाइट तापमान प्रमाणांत जसे ऋणात्मक मूल्य असू शकते तसे केल्विन तापमान प्रमाणांत संभवत नाही.

कारण (R) : निरपेक्ष शून्यापेक्षा तापमान कमी असू शकत नाही.

खालील दिलेल्या संकेतशब्दामधून **योग्य** विकल्प निवडा :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य असून (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत पण (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) सत्य आहे पण (R) हे असत्य आहे
- (D) (A) असत्य आहे पण (R) हे सत्य आहे

11. Which one of the following pairs is *not* correctly matched in connection with the motion of atmosphere ?

- (A) Planetary scale (1) Waves in westerlies
(B) Synoptic scale (2) Valley and mountain breeze
(C) Meso scale (3) Tornado
(D) Micro scale (4) Turbulance

12. Which *one* of the following is true for a parcel of rising air but not true for the surrounding air ?

- (A) Temperature value vary erratically from one level to other
(B) Consists of different air molecules at each level
(C) Humidity differ erratically from one level to other
(D) Change in temperature with altitude under either dry or wet adiabatic rate

11. वातावरणाच्या गतीच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणती एक जोडी योग्य **नाही** ?

- (A) ग्रहीय प्रमाण (1) पश्चिमी वाऱ्यामधील तरंग
(B) प्रभागीय प्रमाण (2) दरीय व पर्वतीय वारे
(C) मध्य प्रमाण (3) टोरनॅडो
(D) सूक्ष्म प्रमाण (4) क्षुब्धता

12. खालीलपैकी कोणते विधान उर्ध्वगामी हवेच्या पुंजाच्या संदर्भाने खरे असले तरी सभोवतालच्या हवेच्या संदर्भात लागू होत नाही ?

- (A) तापमान मूल्यांत एका पातळीपासून दुसऱ्या पातळीपर्यंत होणारे बदल अगांतूक असतात
(B) प्रत्येक स्तरावरील हवेत विभिन्न रेणू असतात
(C) आर्द्रता एका पातळीपासून दुसऱ्या पातळीपर्यंत आगांतूक रित्या बदलते
(D) उंचीच्या संदर्भात तापमानातील बदल शुष्क किंवा आर्द्र आक्रमी ऱ्हासदरानुसार होतो

13. A given volume of air holds 7.5 grams of moisture. At that temperature the air would be saturated with 30 gms of water vapour. What is the relative humidity ?

- (A) 100 percent
- (B) 30 percent
- (C) 22.5 percent
- (D) 25 percent

14. The least common of the ten cloud genera is :

- (A) Cumulonimbus
- (B) Cirrocumulus
- (C) Altostratus
- (D) Nimbostratus

13. ठरावीक आकारमानाच्या हवेत 7.5 ग्रॅम बाष्प आहे, त्या तापमानात 30 ग्रॅम बाष्प असताना हवा संपृक्त होते तर सापेक्ष आर्द्रता किती असेल ?

- (A) 100%
- (B) 30%
- (C) 22.5%
- (D) 25%

14. ढगांच्या दहा प्रजातितील क्वचित आढळणारा खालीलपैकी कोणता ढग आहे ?

- (A) क्यूम्युलोनिंबस
- (B) सिरोक्युम्युलस
- (C) अल्टोस्ट्रॅटस
- (D) निंबोस्ट्रॅटस

15. What is most likely to occur when a mass of cold air moves into a region occupied by warm air ?
- (A) A warm front will be formed and there will be intense precipitation
- (B) The boundary between the two air masses will be a zone of intense high pressure
- (C) The air masses will mix rapidly forming an air mass of intermediate temperature
- (D) A cold front will be formed as the warm air will be forced upward
16. Which one of the following is a prerequisite criteria for Koppen's 'C' type of climate ?
- (A) Average temperature of coolest month is above 18°C
- (B) Average temperature of coolest month is -3°C and above -18°C
- (C) Average temperature of coolest month is under 18°C and above -3°C
- (D) Average temperature of coolest month is -18°C or below

15. शीत वायूराशीने उष्ण वायूराशीच्या प्रदेशात शिरकाव केल्यास पुढीलपैकी काय होण्याची शक्यता जास्त आहे ?
- (A) उष्ण आघाडी तयार होवून तेथे अतीतीव्रतेने वृष्टी होईल
- (B) दोन वायूराशीमधील सीमा प्रदेश हा तीव्र अशा उच्चदाबाचा असेल
- (C) दोन वायूराशी एकमेकांत जलदगतीने मिसळून मध्यम तापमानाची वायूराशी तयार होईल
- (D) उष्ण हवा वरती ढकलली गेल्यामुळे शीत आघाडी तयार होईल
16. कोपेनच्या वर्गीकरणानुसार सी (C) प्रकारचे हवामान ठरविण्यासाठी खालीलपैकी कोणता घटक आवश्यक आहे ?
- (A) सर्वात शीत महिन्याचे सरासरी तापमान 18°C पेक्षा जास्त असावे
- (B) सर्वात शीत महिन्याचे सरासरी तापमान -3°C व -18°C पेक्षा जास्त असावे
- (C) सर्वात शीत महिन्याचे सरासरी तापमान 18°C पेक्षा कमी व -3°C पेक्षा जास्त असावे
- (D) सर्वात शीत महिन्याचे सरासरी तापमान -18°C किंवा कमी असावे

17. Corals require a sea water temperature of (A) 10°C (B) 35°C (C) over 20°C (D) below 5°C	17. प्रवाळांना इतके सागरजल तापमान आवश्यक असते. (A) 10°से. (B) 35°से. (C) 20°से. पेक्षा जास्त (D) 5°से. पेक्षा कमी
18. Mangroves (A) Help to protect shorelines (B) Grow in lakes and ponds (C) Are salt resistant species (D) Are responsible for marine pollution	18. खारफुटी (A) किनारपट्ट्यांचे संरक्षण करण्यास मदत करतात (B) सरोवरे व तळी यात वाढतात (C) क्षार प्रतिरोधक प्रजाती आहे (D) सागरी प्रदूषणाला कारणीभूत ठरतात
19. The length of mid-Atlantic ridge is about (A) 15,000 km (B) 12,000 km (C) 800 km (D) 10,000 km	19. मध्य अटलांटिक पर्वतरांगेची लांबी सुमारे आहे. (A) 15,000 किमी (B) 12,000 किमी (C) 800 किमी (D) 10,000 किमी

20. 'CRZ' is an abbreviation for zone.

- (A) coastal regulation
- (B) cyclone reconstruction
- (C) calamity relief
- (D) central relief

21. Selva forests are :

- (A) Broad leaf evergreen forests
- (B) Broad leaf deciduous forests
- (C) Coniferous evergreen forests
- (D) Coniferous deciduous forests

22. The specific place of an organism in an ecosystem is called :

- (A) Niche
- (B) Autotroph
- (C) Trophic level
- (D) Food pyramid

20. 'CRZ' ही संक्षिप्त संज्ञा क्षेत्र सुचविते.

- (A) किनारपट्टीय नियंत्रण
- (B) वादळी पुनर्रचना
- (C) संकटीय मदत
- (D) केंद्रीय मदत

21. सेल्वा वने असतात.

- (A) रुंदपर्णी सदाहरीत वने
- (B) रुंदपर्णी पानझडी वने
- (C) सूचिपर्णी सदाहरीत वने
- (D) सूचिपर्णी पानझडी वने

22. एखाद्या परीसंस्थेतील जीवाच्या विशिष्ट स्थानास असे म्हणतात.

- (A) नीश
- (B) स्वयंपोशी
- (C) पातपातळी
- (D) अन्नस्तूप

23. Which one of the following is referred to as the 'producer' in marine ecosystem ? (A) Small fish (B) Fungi (C) Zooplankton (D) Phytoplankton	23. सागरी परीसंस्थेत पुढीलपैकी कशाला उत्पादक म्हटले जाते ? (A) लहान मासे (B) कवक (C) प्राणीज प्लवक (D) वनस्पतीज प्लवक
24. Who is known for determining the latitudes and longitudes of the earth ? (A) Eratosthenes (B) Herodotus (C) Ptolemy (D) Strabo	24. पृथ्वीच्या अक्षांश व रेखांश यांचे निश्चितीकरण कोणी केले ? (A) इरॅटोस्थेनिस (B) हिरोडॉटस (C) टॉलेमी (D) स्ट्रॅबो
25. Which one of the following pairs of geographers is known as founders of modern geography ? (A) Ratzel and Blache (B) Allen Semple and Ian Burton (C) Blache and Bruhnes (D) Carl Ritter and Humboldt	25. खालीलपैकी कोणती एक भूगोलविचारवंताची जोडी आधुनिक भूगोलाचे संस्थापक म्हणून प्रसिद्ध आहेत ? (A) रॅट्झेल व ब्लाश (B) एलन सेम्पल व इयान बर्टन (C) ब्लाश व ब्रुन्हेस (D) कार्ल रिटर व हुम्बोल्ट

26. The phrase “Quantitative revolution” was first used by : (A) James Conant (B) Ian Burton (C) Lucien Febvre (D) Peter Haggett	26. “सांख्यिकी क्रांती’ ही संज्ञा सर्वप्रथम कोणी वापरली ? (A) जेम्स कोनॅन्ट (B) इयान बर्टन (C) ल्युसियन फेबव्हेरे (D) पीटर हॅगेट्
27. Environmental determinism arose from the writings of : (A) Ellen Semple (B) Ratzel (C) Preston James (D) Carl Ritter	27. पर्यावरणीय निश्चयवादाची उगम कोणाच्या लेखनातून झाला ? (A) एलन सेम्पल (B) रॅटझेल (C) प्रेस्टन जेम्स (D) कार्ल रिटर
28. The debate over methodological aspects of regional geography is related to the (A) Quantitative analysis (B) Environmental determinism (C) Areal variations (D) Spatial organisation	28. प्रादेशिक भूगोलाच्या पद्धतीमिमांसाकीय दृष्टीकोनावरील द्वंद्व कशाशी संबंधित आहे ? (A) संख्यात्मक विश्लेषण (B) पर्यावरणीय निश्चयवाद (C) क्षेत्रीय बदल (D) अभिक्षेत्रीय संघटन

29. Berkeley school at the University of California was associated with the studies in : (A) Cultural Geography (B) Political Geography (C) Historical Geography (D) Physical Geography	29. कॅलिफोर्निया विद्यापीठातील बर्कले विचारप्रणाली कोणत्या अभ्यासाशी निगडीत आहे ? (A) सांस्कृतिक भूगोल (B) राजकीय भूगोल (C) ऐतिहासिक भूगोल (D) प्राकृतिक भूगोल
30. Which one of the following forms the subject matter of radical geography ? (A) Agricultural problems (B) Regional geopolitics (C) Population growth (D) Socio-economic inequalities	30. खालीलपैकी कोणते एक उन्मूलक भूगोलाचा अभ्यास विषय आहे ? (A) शेती प्रश्न (B) प्रादेशिक भूराजनीतिशास्त्र (C) लोकसंख्या वाढ (D) सामाजिक-आर्थिक असमानता
31. Select the <i>correct</i> order of decreasing density of population (2011) : (A) Asia, Europe, Africa, South America (B) Europe, Asia, Africa, South America (C) Asia, Africa, Europe, South America (D) Asia, Europe, South America, Africa	31. 2011 च्या लोकसंख्या घनतेच्या उतरत्या क्रमाने योग्य संच निवडा : (A) आशिया, युरोप, आफ्रिका, द. अमेरिका (B) युरोप, आशिया, आफ्रिका, द. अमेरिका (C) आशिया, आफ्रिका, युरोप, द. अमेरिका (D) आशिया, युरोप, द. अमेरिका, आफ्रिका

32. In developing countries population pyramid has a :

- (A) narrow base and wide top
- (B) wide base and wide top
- (C) wide base and narrow top
- (D) narrow base and narrow top

33. Women have a longer life expectancy than men due to :

- (A) Safer life
- (B) Genetic sturdiness
- (C) Early marriage
- (D) Low health hazard

34. The changes in the stages of fertility and mortality is given by :

- (A) Demographic structure model
- (B) Demographic dividend model
- (C) Demographic transition model
- (D) Demographic profile model

32. विकसनशील देशांमध्ये लोकसंख्या स्तूप असतो.

- (A) अरुंद पाया आणि रुंद माथा
- (B) रुंद पाया आणि रुंद माथा
- (C) रुंद पाया आणि अरुंद माथा
- (D) अरुंद पाया आणि अरुंद माथा

33. पुरुषांच्या मानाने स्त्रीयांमध्ये आर्युमान अधिक असण्याचे हे कारण आहे :

- (A) सुरक्षित जीवन
- (B) जनुकीय कणखरपणा
- (C) लवकर होणारी लग्ने
- (D) कमी स्वास्थ्य धोका

34. जननक्षमता आणि मृत्यूता यातील बदलाची अवस्था मध्ये दिली जाते.

- (A) लोकसंख्या संरचना प्रतिमान
- (B) लोकसंख्या लाभांश प्रतिमान
- (C) लोकसंख्या संक्रमण प्रतिमान
- (D) लोकसंख्या पाश्वरीषा प्रतिमान

35. 'Reihendorf' Settlements are situated along :

- (A) Canal
- (B) River
- (C) Railway
- (D) Road

36. FSI is the ratio between :

- (A) Built-up area allowed and plot area available
- (B) Plot area allowed and open area available
- (C) Built-up area and the open area
- (D) Plot area and built-up area

35. 'रिहेन्डॉर्फ' प्रकाराच्या वस्त्या लगत आढळतात.

- (A) कालवा
- (B) नदी
- (C) लोहमार्ग
- (D) रस्ता

36. चटईक्षेत्र निर्देशांक हे यामधील गुणोत्तर आहे.

- (A) अनुमत चटईक्षेत्र आणि उपलब्ध खंड क्षेत्र
- (B) अनुमत खंड क्षेत्र आणि उपलब्ध अनावृत क्षेत्र
- (C) चटईक्षेत्र आणि अनावृत क्षेत्र
- (D) खंडक्षेत्र आणि चटईक्षेत्र

37. Non-basic activities of a city refer to the :

- (A) Production of goods and services to a market outside the city
- (B) Production of goods and services for local population
- (C) Tertiary and quaternary services
- (D) Secondary activities

38. 'Range of good' in central place theory means :

- (A) Goods ranging from necessity to luxuries
- (B) Wide ranging quality goods
- (C) Distance travelled by people to obtain a service/good
- (D) Distance travelled to obtain diversified goods

39. Which one of the following pairs is *incorrect* ?

Tribes	Names of Shifting Cultivation
(A) Naga	— Jhum
(B) Maria	— Penda
(C) Baiga	— Bewar
(D) Khond	— Koman

37. शहरातील नॉन-बेसिक आर्थिक व्यवसाय म्हणजे :

- (A) शहरबाह्य बाजारपेठेसाठी केलेले मालांचे व सेवांचे उत्पादन
- (B) स्थानिक लोकांसाठी केलेले मालांचे व सेवांचे उत्पादन
- (C) तृतीयक आणि चतुर्थक सेवा
- (D) द्वितीयक व्यवसाय

38. केंद्रीय स्थान सिद्धांतामध्ये 'रेंज ऑफ गुड्स' म्हणजे :

- (A) गरजेपासून चैनीपर्यंतचा माल
- (B) गुणवत्तेच्या दृष्टीकोनातून विविध प्रकारचा माल
- (C) माल किंवा सेवा मिळविण्यासाठी कापलेले अंतर
- (D) विविध प्रकारचा माल मिळविण्यासाठी कापलेले अंतर

39. खालीलपैकी कोणती एक जोडी चूक आहे ?

जमाती	स्थलांतरीत शेतीचे नाव
(A) नागा	— झूम
(B) मारिया	— पेंडा
(C) बैगा	— बेवार
(D) खोंड	— कोमन

40. Which one of the following countries practices commercial grain forming ? (A) Brazil (B) Indonesia (C) Argentina (D) Finland	40. खालीलपैकी कोणता एक देश व्यापारी धान्य शेतीचा अवलंब करत आहे ? (A) ब्राझील (B) इंडोनेशिया (C) अर्जेटीना (D) फिनलँड
41. Which is the most important reason for the dwindling forest resources today ? (A) Soil erosion (B) Overfelling (C) Forest fires (D) Floods	41. सद्यस्थितीत वन साधनसंपत्तीच्या न्हासाचे सर्वात प्रमुख कारण कोणते ? (A) मृदेचे अपक्षरण (B) अतिरिक्त वृक्षतोड (C) वन आगी (D) पूर
42. Which one of the following is a resource based industry in the respective country ? (A) Wine industry in France (B) Paper industry in Japan (C) Petroleum refining in Pakistan (D) Steel industry in Belgium	42. खालीलपैकी कोणता एक साधनसंपदा आधारित उद्योग संबंधित देशात आढळतो ? (A) फ्रान्समधील वाईन उद्योग (B) जपानमधील पेपर उद्योग (C) पाकीस्तानमधील पेट्रोलियम शुद्धीकरण उद्योग (D) बेल्जियम मधील स्टील उद्योग

43. Which one of the following is a non-renewable resource ?

- (A) Water
- (B) Fish
- (C) Bauxite
- (D) Sodium chloride

44. The highest hydro-electric power potential in Africa is found in

- (A) Southern Part
- (B) North-eastern part
- (C) North-western part
- (D) Tropical part

45. Lines connecting locations of equal transport costs are called :

- (A) isodapanes
- (B) Isotims
- (C) Isohyetes
- (D) Isoquants

43. खालीलपैकी कोणती एक अपुनर्नवीकरणीय साधनसंपदा आहे ?

- (A) जल
- (B) मासे
- (C) बॉक्साइट
- (D) सोडियम क्लोराईड

44. आफ्रीकेमधील सर्वात जास्त जलविद्युत क्षमता आढळते.

- (A) दक्षिण भागात
- (B) ईशान्य भागात
- (C) वायव्य भागात
- (D) उष्णकटीबंधीय भागात

45. समवाहतूक स्थान जोडणाऱ्या रेषांना म्हणतात.

- (A) आयसोडपेन्स
- (B) आयसोटीम्स
- (C) आयसोहाइट्स
- (D) आयसोक्वांट्स

46. A condition wherein the increase in output that leads to decrease in per unit cost of production is known as

- (A) Diseconomies of scale
- (B) Economies of sustenance
- (C) Economic system
- (D) Economies of scale

47. A state is a unit.

- (A) Sovereign
- (B) Democratic
- (C) Liberal
- (D) Autocratic

48. Frontiers are *not* characterised by

- (A) rudimentary socio-economic relations
- (B) rebelliousness and lawlessness
- (C) affiliation
- (D) integrating factor

46. जिच्यामध्ये उत्पादन वाढले असता प्रतिएकक उत्पादनखर्च कमी होतो अशा स्थितीला म्हणतात.

- (A) प्रमाणानुसार बेबचती
- (B) अर्थव्यवस्थेची संधृतता
- (C) आर्थिक प्रणाली
- (D) प्रमाणानुसार बचती

47. राज्य हे एकक आहे.

- (A) सार्वभौम
- (B) प्रजासत्ताक
- (C) उदारमतवादी
- (D) हुकूमशाही

48. सीमाप्रदेशांचे हे वैशिष्ट्य नाही :

- (A) अविकसीत सामाजिक-आर्थिक संबंध
- (B) बंडखोरी व बेबंदशाही
- (C) राजकीय संलग्नीकरण
- (D) एकत्रिक घटक

49. Pick up the odd pair of countries in relation to the nature of their boundary :

- (A) Uruguay and Argentina
- (B) Zaire and Congo
- (C) Myanmar and Thailand
- (D) Switzerland and Germany

50. Jajmani System is based on the relationship of

- (A) Patron-client
- (B) Landlord-tenant
- (C) Landlord-patron
- (D) Patron-tenant

51. Which of the following characteristics are found in developing countries ?

- (a) High population growth rates
- (b) Large number of people living in poverty
- (c) Very traditional methods of agricultural production
- (d) Mechanised agricultural production methods

Select the appropriate option from the following :

- (A) (a) and (b)
- (B) (b) and (c)
- (C) (c) and (d)
- (D) (a) and (d)

49. देशांच्या सीमारेषेच्या स्वरूपसंबंधात खालीलपैकी विषम जोडी ओळखा :

- (A) उरुग्वे व अर्जेन्टीना
- (B) झैरे व कांगो
- (C) म्यानमार व थायलँड
- (D) स्वित्झर्लँड व जर्मनी

50. जजमानी प्रणाली ही खालीलपैकी संबंधावर आधारित आहे.

- (A) आश्रयदाता-गिन्हाईक
- (B) जमीनदार-कूळ
- (C) जमीनदार-आश्रयदाता
- (D) आश्रयदाता-कूळ

51. विकसनशील देशांत खालीलपैकी कोणती वैशिष्ट्ये आढळतात ?

- (a) लोकसंख्या वाढीचा जास्त दर
- (b) दारिद्र्यात असणाऱ्यांची संख्या जास्त
- (c) शेतीउत्पादनाच्या खूप पारंपरिक पद्धती
- (d) यांत्रिकी कृषीउत्पादन पद्धती

खालीलपैकी योग्य विकल्प निवडा :

- (A) (a) व (b)
- (B) (b) व (c)
- (C) (c) व (d)
- (D) (a) व (d)

52. Which of the following are attributes of spatial interaction ?

- (a) Spatial complementarity
- (b) Distance decay
- (c) Diffusion
- (d) Interviewing opportunity

Select the appropriate option from the following :

- (A) (a) and (b)
- (B) (c) and (d)
- (C) (a), (b) and (c)
- (D) (a), (b) and (d)

53. Which of the following languages belongs to Austric family ?

- (A) Kinnauri
- (B) Kuruba
- (C) Munda
- (D) Banjari

52. खालीलपैकी अभिक्षेत्रीय आंतरक्रियेची वैशिष्ट्ये कोणती ?

- (a) अभिक्षेत्रीय पूरकता
- (b) अंतर अपक्षय
- (c) विसरण
- (d) हस्तक्षेपीय संधी

योग्य पर्याय निवडा :

- (A) (a) व (b)
- (B) (c) व (d)
- (C) (a), (b) व (c)
- (D) (a), (b) व (d)

53. खालीलपैकी कोणती भाषा ऑस्ट्रीक भाषा समुहामध्ये मोडते ?

- (A) किन्नौरी
- (B) कुरुबा
- (C) मुंडा
- (D) बंजारी

54. province of Canada has a majority of French Speaking population.

- (A) Ontario
- (B) Quebec
- (C) British Columbia
- (D) Alberta

55. Given below are the two statements, one labelled as **Statement (A)** and the other as **Reason (R)** :

Statement (A) : Regional geography has changed considerably.

Reason (R) : It now includes both analysis and synthesis.

Select the *correct* alternative using the codes below :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true, but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

54. कॅनडातील इलाख्यामध्ये फ्रेंचभाषा बोलणाऱ्या लोकसंख्येचे बहुमत आहे.

- (A) ओन्टॅरिओ
- (B) क्युबेक
- (C) ब्रिटीश कोलंबिया
- (D) अलबर्टा

55. खालील दिलेल्या दोन विधानांपैकी एकास **विधान (A)** आणि दुसऱ्यास **कारण (R)** असे म्हटले आहे :

विधान (A) : प्रादेशिक भूगोलात मोठ्या प्रमाणावर बदल झालेला आहे.

कारण (R) : त्यात विश्लेषण व संश्लेषण या दोहोंचा समावेश होतो.

खालीलपैकी योग्य विकल्प निवडा :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य असून (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत पण (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) सत्य आहे पण (R) हे असत्य आहे
- (D) (A) असत्य आहे पण (R) हे सत्य आहे

56. The Russian concept of Territorial Production Complex is an extension of

- (A) Central place theory
- (B) Growth pole concept
- (C) Core-periphery concept
- (D) Diffusion model

57. Give the *correct* sequence of effects observed around growth centres :

- (A) Agglomeration effect, Backwash effect, spread effect
- (B) Agglomeration effect, spread effect, backwash effect
- (C) Backwash effect, spread effect, agglomeration effect
- (D) Spread effect, agglomeration effect, backwash effect

56. 'क्षेत्रीय उत्पादन संकूल' ही रशियन संकल्पना चा विस्तार आहे.

- (A) केंद्रीय स्थान सिद्धान्त
- (B) ध्रुवीय विकास संकल्पना
- (C) गाभा-सीमावर्ती प्रदेश परीकल्पना
- (D) पसरण प्रतिमान

57. वर्धन केंद्रांच्या सभोवतालच्या भागात आढळणाऱ्या परिणामांचा योग्य अनुक्रम द्या :

- (A) समुहन परिणाम, प्रतिवाह परिणाम, प्रसार परिणाम
- (B) समुहन परिणाम, प्रसार परिणाम, प्रतिवाह परिणाम
- (C) प्रतिवाह परिणाम, प्रसार परिणाम, समुहन परिणाम
- (D) प्रसार परिणाम, समुहन परिणाम, प्रतिवाह परिणाम

58. is a major hurdle in development of Uttarakhand.

- (A) Poor human resource development
- (B) Absence of resource base
- (C) Physical isolation
- (D) Poverty

59. The main attribute of functional region is

- (A) Functional homogeneity
- (B) Functional heterogeneity
- (C) Stakeholders' participation
- (D) Functional superiority

60. Who formalised the concept that there exists relationship between spatial organisation and national development ?

- (A) Luten
- (B) Dickens
- (C) Kuklinski
- (D) Friedmann

58. हा उत्तराखंडच्या विकासातील मुख्य अडथळा आहे.

- (A) अल्प मनुष्यबळ विकास
- (B) साधन संपदेचा अभाव
- (C) प्राकृतिक एकलन
- (D) दारीद्र्य

59. कार्यात्मक प्रदेशाचे मुख्य वैशिष्ट्य म्हणजे :

- (A) कार्यात्मक एकजिनसीपणा
- (B) कार्यात्मक बहुजिनसीपणा
- (C) हितसंबंधी भागीदारी
- (D) कार्यात्मक श्रेष्ठत्व

60. अभिक्षेत्रीय संघटन आणि राष्ट्रीय विकास यांच्यामध्ये संबंध असतो ही संकल्पना कोणी पुरस्कृत केली ?

- (A) ल्यूटेन
- (B) डिकन्स
- (C) कुकलिनस्कि
- (D) फ्राइडमन

61. Regions delineated on the basis of transport network are :

- (A) Natural regions
- (B) Nodal regions
- (C) Planning regions
- (D) Resource regions

62. Which of the following is the *correct* sequence of belts from Siwaliks to active flood plains of North Indian Plains ?

- (A) Bhabar—Terai—Khadar—Bangar
- (B) Bhabar—Terai—Bangar—Khadar
- (C) Bangar—Terai—Khadar—Bhabar
- (D) Bhabar—Khadar—Bangar—Terai

61. वाहतूक जालकाच्या आधारे सीमित केलेले प्रदेश म्हणजे :

- (A) नैसर्गिकप्रदेश
- (B) केंद्रीयप्रदेश
- (C) नियोजनप्रदेश
- (D) संसाधनप्रदेश

62. सिवालिक ते उत्तरभारतीय मैदानाच्या पूरमैदानपर्यंतच्या पट्ट्यांचा खालीलपैकी अचूक अनुक्रम कोणता ?

- (A) भाबर—तराई—खादर—बांगर
- (B) भाबर—तराई—बांगर—खादर
- (C) बांगर—तराई—खादर—भाबर
- (D) भाबर—खादर—बांगर—तराई

63. Which type of vegetation is necessarily confined to the narrow zone of tidal limits ?

- (A) Alpine vegetation
- (B) Tropical rainforest
- (C) Tropical deciduous
- (D) Mangrove

64. Main cause for the winter rains in the state of Jammu and Kashmir is that

- (A) the area enjoys mediterranean climate
- (B) it is the area of high elevation
- (C) it comes under the influence of sub-tropical westerlies
- (D) it comes under the influence of tropical easterly jet stream

63. खालीलपैकी कोणता नैसर्गिक वनस्पतिप्रकार निश्चितपणे भरती-ओहोटी मर्यादेशी सीमित असतो ?

- (A) अल्पाईन वनस्पती
- (B) उष्णदेशीय वर्षावने
- (C) उष्णदेशीय पानझडीवने
- (D) खारफुटीची वने

64. जम्मू आणि काश्मीर राज्यात हिवाळ्यात पर्जन्य होण्याचे मुख्य कारण म्हणजे :

- (A) या प्रदेशात भूमध्यसामुद्रिक प्रकारचे हवामान आहे
- (B) हा प्रदेश जास्त उंचीवर आहे
- (C) हा प्रदेश उपोष्ण-पश्चिमी वाऱ्यांच्या प्रभावाखाली येतो
- (D) हा प्रदेश उष्णदेशीय पूर्वीय जेट प्रवाहांच्या प्रभावाखाली येतो

65. Decrease in total forest coverage in India is primarily due to

- (A) Extreme Climatic variability
- (B) Exponential urbanisation
- (C) Commercial exploitation
- (D) Illegal deforestation

66. Which *two* of the following are the field-refineries in India ?

- (a) Panipat
- (b) Mathura
- (c) Koyali
- (d) Digboi

Select the appropriate places from the following pairs :

- (A) (a) and (b)
- (B) (b) and (c)
- (C) (c) and (d)
- (D) (d) and (a)

65. भारतातील वनक्षेत्रांचा ऱ्हास हा प्रामुख्याने मुळे होत आहे.

- (A) हवामानातील आत्यंतिक विचरण
- (B) घातांकीय नागरीकरण
- (C) व्यापारी शोषण
- (D) अवैधानिक निर्वनीकरण

66. खालीलपैकी कोणते दोन तेलशुद्धीकरण कारखाने क्षेत्रलक्षी आहेत ?

- (a) पानिपत
- (b) मथुरा
- (c) कोयाली
- (d) दिग्बोई

खालील जोड्यांपैकी योग्य पर्याय निवडा :

- (A) (a) आणि (b)
- (B) (b) आणि (c)
- (C) (c) आणि (d)
- (D) (d) आणि (a)

67. According to the international ecotourism society's definition of 2015, which of the following is *not* direct component of the ecotourism ?

- (A) Well being of the local people
- (B) Conservation of the environment
- (C) Preservation of the environment
- (D) Responsible travel

68. Which of the following states has maximum number of major dams in the country ?

- (A) Karnataka
- (B) Uttar Pradesh
- (C) Himachal Pradesh
- (D) Maharashtra

67. आंतरराष्ट्रीय पर्यावरणीय पर्यटनसंस्थेच्या सन 2015च्या व्याख्येनुसार खालीलपैकी कोणता पर्यावरण पर्यटनाचा प्रत्यक्ष घटक नाही ?

- (A) स्थानिक लोकांचे कल्याण
- (B) पर्यावरणाचे संवर्धन
- (C) पर्यावरणाचे परिरक्षण
- (D) जबाबदारीपूर्वक प्रवास

68. खालीलपैकी कोणत्या राज्यात जास्तीत जास्त मोठी धरणे आहेत ?

- (A) कर्नाटक
- (B) उत्तरप्रदेश
- (C) हिमाचलप्रदेश
- (D) महाराष्ट्र

69. In symbolisation of quantitative data on maps is the primary variable which is visually more effective.

- (A) Shape
- (B) Colour
- (C) Size
- (D) Orientation

70. In GIS, the process of assigning the co-ordinates of locational features to the corresponding attribute value is known as

- (A) Geo-stitching
- (B) Geo-coding
- (C) Geo-pairing
- (D) Geo-pasting

69. सांख्यिकी माहितीच्या नकाशात केलेल्या चिन्हांकनाची दृश्यमानता चिन्हांच्या बदलामुळे परिणामकारक बनते.

- (A) आकारातील
- (B) रंगातील
- (C) आकारमानातील
- (D) अभिमुखतेच्या

70. भौगोलिक माहिती प्रणालीमध्ये, स्थानीय रूपांशी संबंधित मूल्यांना संदर्भअक्ष बहाळ करण्याच्या प्रक्रियेस म्हणतात.

- (A) भू-शिवण
- (B) भू-सांकेतिकीकरण
- (C) भू-जोडीकरण
- (D) भू-सांधन

71. Measurement of areas under different landuses belongs to scale of measurement.

- (A) Nominal
- (B) Ordinal
- (C) Interval
- (D) Ratio

72. If the frequencies are concentrated at number of locations over the range of data it will be called distribution.

- (A) Negatively skewed
- (B) Leptokurtic
- (C) Multimodal
- (D) Platykurtic

71. भूमिउपयोजनाच्या वेगवेगळ्या प्रकारासाठी केलेले क्षेत्रमापन हे स्तरावर केलेले मापन होय.

- (A) नाममात्र
- (B) क्रमदर्श
- (C) अंतरदर्शी
- (D) गुणोत्तर

72. वारंवारतेचे एकत्रिकरण सामग्रीकक्षेवर वेगवेगळ्या ठिकाणी झाले तर त्या वारंवारता वितरणास वितरण असे संबोधले जाईल.

- (A) ऋणात्मक कल
- (B) अतिशिखरमानीय
- (C) अनेक बहुलकी
- (D) समतल शिखरमानीय

73. Which of the following statistical techniques you will use for testing the validity of a categorisation of observed values of a variable ? (A) Students' t test (B) Analysis of variance (C) Chi-square test (D) Kolmogorov-Smirnov (KS) test	73. वर्गीकरणाची सत्यता तपासण्यासाठी खालीलपैकी कोणत्या सांख्यिकीतंत्राचा तुम्ही वापर कराल ? (A) स्टुडन्टची 't' चाचणी (B) प्रचरण विश्लेषण (C) कायवर्ग चाचणी (D) कोल्मोगोरोव्ह-स्मिरनोव्ह (KS) चाचणी
74. Which of the following techniques is best suited for the analysis of inequality of distribution ? (A) Lorenz curve (B) Scaling technique (C) Rank order analysis (D) Weighted score	74. वितरणातील असमानतेचे विश्लेषण करण्यासाठी खालीलपैकी कोणते तंत्र सुयोग्य ठरेल ? (A) लॉरेन्झ वक्र (B) प्रमाणीकरण (C) प्रत-अनुक्रम विश्लेषण (D) भारितगुण प्रमाण
75. A standard normal distribution will have : (A) Mean = 1 and Std. Dev. = 1 (B) Mean = 0 and Std. Dev. = 0 (C) Mean = 0 and Std. Dev. = 1 (D) Mean = 1 and Std. Dev. = 0	75. प्रमाणित प्रसामान्य वितरणात खालीलपैकी स्थिती असते : (A) सरासरी = 1 प्रमाणित विचलन = 1 (B) सरासरी = 0 प्रमाणित विचलन = 0 (C) सरासरी = 0 प्रमाणित विचलन = 1 (D) सरासरी = 1 प्रमाणित विचलन = 0

AUG - 36315/III

ROUGH WORK

AUG - 36315/III

ROUGH WORK